

Isonokkasammal

Skoggsprötmossa
Eurhynchium striatum

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Lehtisammaliin kuuluva isonokkasammal kasvaa kirkaan tai kellertävän vihreinä ilmavina mattoina. Isonokkasammal on haarapesäkkeinen, ja sekä päävarsi että haarat ovat säännöllisen kaartuvia antaen sammalelle säännöllisen ulkomuodon. Versot ovat 3–5 cm pitkät, harvaan sulkahaaraiset ja hieman kohenevat. Isonokkasammal voi olla vaikea erottaa lehtonokkasammalesta (*E. angustirete*), joka on kuitenkin hieman kärkeatekoisempi ja sen varsilehdet ovat leveän kolmiomaisia, isonokkasammen varsilehdet ovat kapeita ja teräviä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Isonokkasammal kasvaa runsasravinteisissa jalopuu- ja pähkinäpensaslehdossa lehtomaalla, kivillä, kallioilla ja puiden tyvillä. Isonokkasammalella on kymmenkunta kasvupaikkaa Etelä-Suomessa.

Nykytila ja uhkatekijät

Isonokkasammalelle sopivia kasvupaikkoja on hävinnyt aiemmin pellonraivauksen yhteydessä. Metsien hakkuut ovat heikentäneet soveliaiden kasvupaikkojen laatua. Nykyään isonokkasammalta uhkaavat lehtojen kuusettuminen ja toisaalta myös harvennushakkuut, jotka muuttavat kasvupaikat liian kuiviksi ja paahteisiksi. Puolet sammalen nykyisistä kasvupaikoista sijaitsee suojelualueilla.

Hoitosuositukset

Isonokkasammalen kasvupaikalla olisi hyvä varmistaa lajille sopivan, kostean ja suojaosan pienilmaston säilyminen. Rajuja harvennushakkuuta tai maanmuokkausta tulisi välttää kasvupaikalla ja sen läheisyydessä. Kuusettuvissa lehdossa voidaan varovasti poistaa yksittäisiä kuusia ja tiheitä kuusialikasvoksia, mutta lehtipuut tulisi säästää. Monet isonokkasammalen kasvupaikoista ovat metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (rehevät lehtolaikut) tai luonnonsuojelulain luontotyyppisiä (jalopuumetsiköt ja pähkinäpensaslehdot). Monet sammalen kasvupaikoista saattaisivat olla METSO-ohjelmaan sopivia kohteita (lehdot).

Lähteet

Huttunen, S. 2009. *Eurhynchium striatum* – vaarantunut. Teoksessa: Laaka-Lindberg, S., Anttila, S. & Syrjänen, K. (toim.). 2009. Suomen uhanalaiset sammat. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. S. 100–101. Verkkojulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/38824>

Kuva: Tomas Hallingbäck